

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, posiljena na zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju posebna. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Nova knjiga o Srbiji.

Vojni dogodki na Balkanu so vzbudili bolj nego kdaj poprej interes za Jugoslovane. Ta interes je porodil tudi novo knjigo o Srbiji, ki jo je češki častnik C. Štěpánek pred nedavnim izdal. * Pisatelj knjige se je mudil nekoliko let — in še zdaj se mudi — v Srbiji, ter se tako njegovo delo opira na skušnje, na izvirne spise in domače srbske viře.

Č. Štěpánek nazivlja svoje delo skromno »politično in gospodarsko študijo« — v resnici pa je to obsežna knjiga, podajajoča opis ne samo političnih in gospodarskih razmer, temveč celo zgodovino Srbije. Ina osem najst poglavij, ki jim je pridejan predgovor avtorja in srbskega ministra narodnega gospodarstva Koste Stojanovića. V le-tem in I. poglavju se nahaja kratek pregled zgodovine Srbije do leta 1804. V poglavjih II. do XVI. pa se razvija pred nami natančna slika historije Srbije v XIX. stoletju ter v početku sedanjega stoletja do najnovejše dobe. Z interesom beremo tu o zatiranju Srbije pod turškimi jarmom, o prvem in drugem uporu in njihovih vzrokih, o uradniški vladi v dobi Aleksandra Karađorđevića, o četaškem gibanju in o popolni osvoboditvi od Turkov, o neslavni vladi dinastije Obrenovićev o radikalno socialnem gibanju 70. let XIX. stoletja. Jasna slika pred in po berlinskem kongresu nam razjasnjuje mnogo poznejših dogodkov. Prihaja leto 1885. z bolgarsko - srbsko vojno, s katero je v zvezi ustavna kriza. Po Milanu zasede prestol Aleksander, — sin vreden svojega očeta, ki plača svoje in očetove grehe s smrtjo. Končno se Srbija pod žezlom kralja Petra I. prubudi k novemu življenju, in svojimi zmaganji pokaže svojo silo, ki je jamstvo njene boljše bodočnosti.

Čim bližje je avtor novi dobi, tem natančneje opisuje politične dogodke in gospodarske razmere. Razum tega pa opisuje mestoma zgodovino ostalih balkanskih držav, kar bralcem omogočuje lažje razumevanje z zgodovine in razmer v Srbiji.

V poglavju XVII. se bavi pisatelj s Srbijo in jugoslovanskim vprašanjem v Avstro - Ogrski in pri tem

* Čenek Štěpánek »Srbija od prve vstaje leta 1804. do današnje dobe. Študija politična in gospodarska. Z ozirom na sočasne dogodke na Balkanu in v Evropi. S predgovorom Koste Stojanovića, kralja srbskega ministra narodn. gospodarstva. Tisk in zaloga grafičnega umetniškega zavoda L. Benčič v Češkem Brodu. Strani 312, veliki oktav; s 3 zemljevidi in mnogimi prilogami za ilustracije. Cena 4 K.

razpravlja o političnih in gospodarskih razmerah v jugoslovanskih deželah Avstro - Ogrske. V daljšem odstavku, posvečenem Slovincem, pravi med drugim, da so se »Slovinci mnogo naučili od Čehov in da se ne sramujejo to priznati. Njihov narodni boj je v bistvu kulturn in gospodarski boj.« Hvali smisel slovenskega ljudstva za organizacijo in njegovo varčnost, ki — žalibog — »bogati dosedaj ponajveč nemške denarne zavode na slovenskih tleh.« Slovinci imajo trgovski talent in po pravici pravijo sami o sebi: »Slovinci so rojeni trgovci.« vsaj veletrgovina je njihova in v tem je njihova sila v Trstu, Gorici in drugje.

Predno je mogoče prestopiti k rešitvi jugoslovanskega vprašanja, »mora biti najprej dobojevan česko-nemški boj, da bi se tako lahko odprli novi vidiki na jugoslovansko vprašanje.« Jugoslovansko vprašanje se je dosedaj ponajveč reprezentiralo kot boj z Madžari, danes pa stopajo iz ozadja tudi Nemci in po dr. Baerenreitherju se spreminja jugoslovansko vprašanje v vprašanje, čigava bo Adrija.

Avtor končno prihaja do zaključka, da se nahaja jugoslovansko vprašanje v fazi gospodarske hipotečnosti, ki sili Jugoslovane k tesnejšim stikom s severnimi Slovani, k ustvaritvi skupnega političnega programa. Kar se Adrije tiče, ne gre za to, ali bo hrvatska, ali srbska, slovenska ali češka, temveč za to, ali bo — slovanska. V svarihihi zglede naj nam bodo dogodki na Balkanu.

Razmerje Srbije k Avstriji je danes neugodno i v Srbiji je geslo »Doi z Avstrijo!« ampak pozablja se pri tem, da: »Danes že ne zadostuje več literarna vzajemnost in propaganda literarne enotnosti jugoslovanske, danes je v celoti postranska stvar, kakšno je razmerje med Belgradom in Zagrebom, danes prehaja jugoslovansko vprašanje v fazo političnega vprašanja med nami — Slovani v Avstro - Ogrski — in Srbijo. Ta zavest enotnosti in skupnosti interesov in skupne odgovornosti se je elementarno pojavljala ravno za srbsko - bolgarske vojne, ko je v slovanskem tisku monarhije prodrlo prepričanje, da je srbska znaga naša znaga, da je znaga slovanskega in torej narodnostnega vprašanja v Avstro-Ogrski.«

Zaključek knjige tvori poglavje XVIII. »Na Vardaru«, ki vsebuje zanimivo črtico iz spominov vojnega dopisnika o zadnji balkanski vojni.

Pisatelj je snov za svojo knjigo vestno črpal ne samo iz srbskih spisov, temveč tudi iz tujejezične literature.

Knjiga je opremljena s 3 zemljevidi, mnogimi ilustriranimi prilogami. Umetniško opremo je oskrbel srbski slikar Uroš Predić.

Obsežno knjigo Štěpánkovo priporočamo kar najtopleje vsakomur,

kdor si želi pouka o srbskih in jugoslovanskih razmerah sploh, bodisi že iz idealnih ali praktičnih nagibov.

J. K. Strakaty.

Kranjski gasilci.

V nebu svet' Florijan poseda in na zemljo dolí gleda — kar na Kranjskem se godi, to po volji njemu ni.

Vse se ruje in pretepa, le zavist tam vlada slepa, vsepovsod je boj, prepir, zginit je preljubi mir.

Proč je složna doba zlata, pest dviguje brat nad brata, oče, sin in mati, hči, vse v sovraštvu zdaj živi.

Sosed hajska na soseda, svaka svak sovražno gleda, vsak se tepe in peha — nič ljubezni ne pozna.

Kadar plat zvona udari, vsak si misli: »Kaj mi mari?« Če sosedu pogori, mene to nič ne skrbi.

Najprej pa se to se vpraša, če to hiša je pristaša?

Vsak je zase gospodar, vsak gasi naj svojo stvar.

Enkrat pa se je zgodilo, da nebo se je žarilo, sosed Janez na vso moč, teče k ognju na pomoč.

Tu ga sreča sosed Luka (bil je član domač'ga čuka), in mu pravi: »Kam pa ti?« Janez: »Vidiš, da gori.«

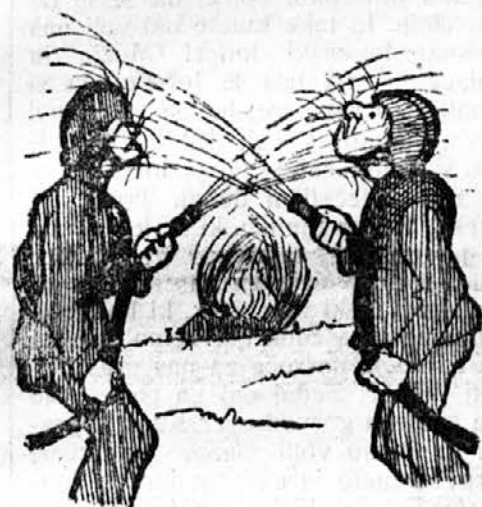
Sosed Luka ga pograbi: »Kdo pri ognju tebe rabi, saj ti nisi naš pristaš, ti čez stranko godrnjaš.«

Janez pravi: »Kaj me briga, če sosedu se požiga, treba mu je pomoči — vsak naj na pomoč hiti.«

Luka pravi: »To ni res, ogenj kazen je z nebes, vsak gasiti še le sme, če kaplan ne prepove.«

Ker ti nisi klerikalec, ker si grdi liberalce, nisi naše stranke mož, ognja ti gasil ne boš.

In tako sta se ruvala, z bunkami se obdajala, predno se je boj končal, je zgorelo vse do tal.

Enkrat skupaj prihitela na pomoč je fara cela, zraven tudi društvi dve sta z brizgalnami prišle.

Mesto da bi pomagali — so drug drug'ga polivali, eden vpije: klerikal'c, drugi pravi: liberal'c.

Klerikalca prime jeza: Prava je deželna zveza, kdor se nji ne pokori, ta gasilec pravi ni.

Pri nas pravi le gasilci, klerikalni so volilci, kdor da drugemu svoj glas, ta gasilec ni za nas.

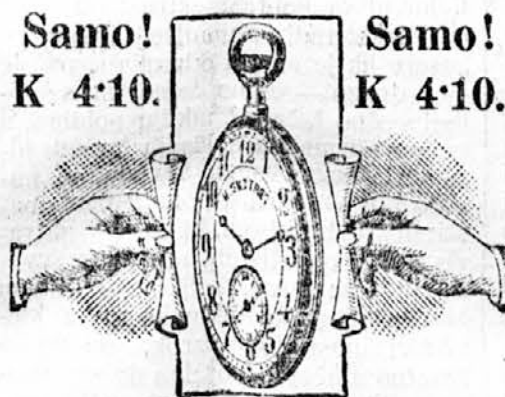
Prva ti dolžnost je sveta, da glasuješ za Lampeta, Pegan in pa Lavtižar, pogasita vsak požar.

Kdor pa z nami zdaj ne voli, ta gasil ne bo nikoli, če dom kmetu pogori, to nobene škode ni.

In ko sta se ruvala, drug sta drug'ga polivala, predno bil je boj končan, dom je bil do tal požgan.

H. Suttner, Ljubljana, Mestni trg 25.

Samo!
K 4-10.Samo!
K 4-10.Št. 410 Nikel anl. rem. Rosk.
jako dobro idoča samo K 4-10.

Najbogatejša zaloga vseh vrst ur kakor tudi največja izbira zlatnine in srebrnine po jako nizkih cenah.

Zahtevajte cenik, kateri se razpošilja zastonj in poštne prosto.

Lastna prot. tovarna ur v Švici.

:: Tovarniška znamka „IKO“. ::

Zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

(Dalje.)

Njiju ustnice so se strnile!

Objeta sta stopala počasi med odprtim cvetjem, ki je izlivalo svojo dišečo, tajnostno dušo.

Včasih je izpreletel ljubimsko trepet. Ustavila se je, nastavila uho in zamrmrala:

»Slede nama ... zalezujejo naju, ali si slišal?«

»Tiho, dragica, tiho! Srna se je splašila v goščavi ...«

»Franc, Franc! ... Oh, bojim se!«

»Bojiš se dete? Kdo bi si upal, pogledati te zlo, ko te čuva moja roka?«

»Vse me vznemirja ... prešinja me trepet! Posebno zadnje tri mesece ... Ah, bojim se ...«

»Miljenka moja! V zadnjih treh mesecih, odkar si moja, od blažene ure, ko je nestrpnost najine ljubezni prehitela zakon ljudi in se uklonila zakonu narave — od takrat, Ivana, si bolj pod mojo zaščito nego kdaj poprej. Streti hočem sovraštvo, ki razdvaja najina očeta! ...«

»Vem, ljubi moj, vem to! In tudi ako oni ne bi bila namenjena ta sre-

ča, bi me osrečevalo to, da sem vsa tvoja. Oh, Franc, ljubi me, zakaj ne sreča je nad mojo glavo!«

»Obožavam te, Ivana. Pri nebu božjem ti prisegam, nič na svetu ne bo moglo zabraniti, da postaneš moja žena!«

Zamolkel grohot se je oglasil v bližini.

»Zatorej ...« je nadaljeval Franc, »ako te vznemirja kaka tajna muka, zaupaj jo tvojemu ljubincu, svojemu soprogu.«

»Da, da ... nocoj. Poslušaj, čakala te bom o polnoči ... pri svoji dobri dojlji ... zakaj vedeti moraš ... in ponoči bom imela pogum!«

»O polnoči torej, ljubica moja.«

»In zdaj idi, hiti domov ... z Bogom ... do drevi!«

Združil ju je poslednji objem. Še v enem poljubu so jima vztrepetala ustnice. Nato se je obrnil Franc de Monmoransi in izginil v gozdu.

Ivana de Pjen je postala na istem mestu, vsa vznemirjena in trepetjoča.

Naposled je zavzdahnla in se obrnila. Tisti hip pa je prebledela kakor mrliče: nekdo je stal pred njo — dvajsetleten mož sirovega obraza temnook in visokomeren.

Ivana je kričnila v strahu:

»Vi, Henrik! Vi!«

Izraz nepopisne trpkosti je spail poteze novodošlec, ki je odgovoril s hripavim glasom:

»Jaz, Ivana! Zdi se, da se me plašite! Smrt božja, torej jaz nimam

pravice govoriti z vami ... kakor on kakor moj brat!«

Obstala je trepetaje. On pa je bušil v smeh.

»Ako nimam te pravice, pa si jo vzamem sam! Da, Ivana, slišal sem vse — ali vsaj videl sem vse! Vse! Vajine poljube, vajine objeme! Grom in peklo, pravim vam, da vse! Ah, zaradi vas sem trpel kakor pogubljenec v večnem ognju! In zdaj me poslušajte! Kri krščena, mari vam nisem jaz prvi razodel svoje ljubezni! Ali nisem vreden ravno toliko kakor Franc?«

Deklica se je vzravnila dostojanstveno:

»Henrik«, je dejala, »ljubim vas in vas bom ljubila vedno kot brata ... brata njegovega, ki sem mu darovala svoje življenje. V dokaz, kako rada vas imam, naj vam služi to, da nikdar nisem rekla Francu besede o tem in da mu ne porečem nikoli!«

»Ah, to je samo zato, da mu prihranite vznemirjenje! Le kar povejte muu, da vas ljubim! Naj stopi pred me z orožjem v roki in me pozove na obračun.«

»To je preveč, Henrik! Grde so vaše besede in komaj se premagujem, da ne pozabim, da ste njegov brat!«

»Njegov brat? ... Njegov tekmeec sem! Premislite dobro Ivana!«

»Oh, moj Franc«, je vzdihnila ona in sklenila roke, »odpusti mi, da molčim, čeravno sem slišala!«

Mladi mož je zaškripal z zobmi in zahropel:

»Torej ne pahnate od sebe! Govorite! Tak govorite vendar! Vi molčite? ... Ah, čuvajte se!«

»Bog daj, da bi zadele grožnje, ki jih čitam v vaših očeh, samo mene, ne koga drugega!«

Henrik je vzdrgetal.

»Do svidenja, Ivana de Pjen,« je zarohnel. »Slišite? Do svidenja, ne z Bogom! ...«

Njegove oči so se zalile s krvjo. Zamahnil je srdito, stresel glavo kakor ranjen neresec in planil v goščo.

»Da bi zadelo le mene!« je jeknila Ivana.

In ko je rekla te besede se je stresnilo v dnu njenega bitja nekaj daljnega, neizrekljivega, neznanega. Z instinktivno gesto se je prijel za život in padla v blazni grozi na kolena, jecljaje:

»Sama! Sama! Toda — saj nisem sama, jaz nesrečnica! V meni je bitje, ki živi in hoče živeti — bitje, ki mu umreti ne pustim!«

II.

Polnoč! ...

Molk in tema brezmesecne noči sta tiščala na dolino Monmoransjsko. V daljavi je lajal kmetijski pes na žive in mrtve. Dvanajsta ura je bila počasi v Maržanskijskem zvoniku.

Ivana de Pjen je nehala vrtiti svoj kolovrat in jela šteti udarce ... Zamrmrala je:

»Drago dete moje ljubezni, ubogi angelček moj! Kdo ve, kakšne žalosti ti je namenilo življenje! ...«

Molčala je dolgo. Nato se ji je zagrebla guba v čisto čelo, in pcvzela je:

»Kakšna meni neznana bolečina je trla mojega očeta, ko sem se vrnila nocoj? ... Zakaj me je stisnil tako krčevito na svoje srce? Kako bled je bil! Zaman sem mu poizkušala izvahtiti njegovo tajnost ... Ubogi oče! Česa ne bi dala, da postanem delezna tvoje bolesti ... toda ti mi nisi hotel povedati ničesar ... samo plakal si, ko si gledal name! ...«

Pogled ji je pal na sliko, ki je visela na steni v pozlačenem okvirju.

Vstala je, stopila k njej in pokleknila, dvigaje sklenjeni roki:

»O prečista Devica! Pravijo, da si mati vseh mater, da veš vse in da premoreš vse. Stori, da moj gospodar, moj ljubi, ne zavrne otroka, ki hoče živeti ... Devica, dobra Devica, odvрни prokletstvo od sadu mojega telesa ... stori, da bom jaz edina objokavala svoj greh!«

Udarilo je pol ... Počakala je še malo in poslušala bridko tesnobo, ki jo je grizla v srcu ...

Nato je upihnila luč, zavila se v plašč, odrinila hišna vrata in se napotila proti kmetijski hiši, ki je stala kakih petdeset korakov od ondod.

(Dalje.)

V nebu svet Florjan poseda,
dan za dnem na zemljo gleda,
kar na Kranjskem se godi,
to po volji njemu ni!

Ker je znano, da obleka
še le naredi človeka,
klerikalci med seboj,
so si zmisli nov kraj.

Zraven pesem so zložili,
ki jo bodo razdelili,
da vsak član jo bo zapel,
kadar bo na delo šel.

»Mi katoliški gasilci,
klerikalni smo volilci,
najbolj pa nas to skrbi,
če nam stranka pogori!

Slovenska zemlja.

IZ KAMNIŠKE OKOLICE.

Poroča se nam: kandidat za splošno kurijo v našem okraju ni srečno izbran. Naš tehan, ali po domače polir ni pravi človek za delavski stan. Ta mož je sploh znan kot škodoželjen človek in če pogledamo njegovo delovanje, vidimo, da je rezežem vedno nasproten. Posebno piko ima na nižje uradnike in oficijante. Tako se je spravi na oficijanta pri geometru, ki mu izza procesa contra Mayer (na to še pridemo!) ni bil po volji, in je moral oditi v Vipavo; za tem je prišel na vrsto sluga Peterlin, pa denunciacija ni imela pravega uspeha; sedaj pa se je skobacal na davčnega eksekutorja, ki je v celem okraju bolj priljubljen kakor sto kamniških telantov. Tako deluje dekan Lavrenčič za »nižje sloje«. Pri tem se pozablja, da ima tudi on grehe na vesti. Leta 1908 je okluval njegov petelin otroka klobučarja Vivoda, da je otrok komaj okreval. Pozneje 21. septembra 1908. je otrok utonil v gnojnici farovških odpadkov. Od 12 do 1 ga je iskal njegov pristaš Weibel, pa ga ni našel, drugi dan pa ga je našel farovski hlapec, ker je predpasnik ven gledal. Vprašamo: V kako smrt je vpisan ta otrok? Ali se kaj berejo zanj maše? Kako sta se pobotala z očetom in drž. pravdnikom? Pa tudi drugače bi se našlo kaj dela za ubogo ljudstvo. Kdo pa je dajal listke ljudem, ki so hodili gledat Johanco? Vodiški župnik je spuščal v farovž samo riste, ki so imeli priporočilne listke od kamniškega dekana. In ta naj bo zdaj poslanec? Ubogi okraj!

IZ ŠMARJA.

Vsem poštenim možem in mladeničem v pomislek. Da se volitve v deželni zbor bližajo, vidimo že na vseh koncih in krajih. Od jutra do večera se že trudi podrepani Tevška ki je po naši milosti, pa kaj pravim, po naši milosti, saj nas vendar ni nihče vprašal, ako ga hočemo za mežnarja in organista in kdaj nam je pa še celo kdo povedal, kaka izpričevala sposobnosti, da ima ta možic za take posle, ki jih opravlja. Da za to, za kar ga plačujemo, ni zmožen, v tem smo bili že davno na jasnem. Na jasnem smo tudi, da ga plačujemo samo za to, da dela prepri med nami, da ščuva sosedu nad sosedu, ženo nad moža, sestro nad brata. Možje, ta neobdobje pa je samo orodje višje gospode, ki se tudi na naše stroške poti pri obiranju mastnih piščancev, se naslaja ob dišečih smodkah, ki stane ena več kot ves tobak, kar ga pokadi nas eden cel mesec, ki razliva dragi šampanjec, vino, ki stane liter nad deset kron, kot mi pomije po tleh, ki se prepeljava v avtomobilu po deželi, da potem lažje je in pije, rekoč, da dela za nas kmete, a nam samo straši konje in nas nadleguje s prahom, si beli sobe in napravljajo pohištvo, ki stane samo 60.000 K itd. Tak kmet pride k nam in pravi: »Volite me!« Tak kmet, ki razpije naše težke davke, kot Antikrist samo, da vjamne uboge kmete v svoje mreže, da jih izžema in sesa kri iz njihovih zaslepljenih teles. Sem pa tja vrže drobtino ubogemu Lazarju, slovenskemu kmetu, raz svoje bogato obložene mize, ki spijo jo mi kmetje obložili, rekoč: »tu imaš podporo.« Ha, možje, podpora od našega denarja in za to drobtino zapiši ubogi Lazar Antikristu dušo in telo. In kdo pa je dobil podporo od našega denarja? Kaj neda: »jaz ne... jaz ne... itd. Možje volilci pomislite, komu se izročite v milost in nemilost.

Ako imate mirno vest pred Bogom in poštenimi ljudmi, ako spoštujete poštenje, ne dajte se farbat od gospodov kmetov, ki se oglašajo pri Vas samo za časa bire in volitev ter se iz nas norčujejo. Videli smo pravdarskega dohtarja in gospoda kmeta Susteršiča. Kaj neda kako mu teče jezik, kot samo mleko in med. Toda videc njegov pogled, sem se takoj spomnil nekdanjih graščakov. Bral sem v tem pogledu, da si želi nazaj onih časov, ko se ni bilo treba potiti po shodih, farbat uboge kmete, kako grozno da skrbi za nas, da se trudi in trudi, da nam bodo letela pe-

čena piščeta v usta, ampak bi samo zapovedal svojim valptom, da naj kmete z volovskimi žilami napravijo ubogljive in pokorne: »hajdi, volitve me in značajte mi svoje žulje v moje zakladnice.« Kljub moči, ki smo mu jo dali mi, tega dandanes vendar ne more. Moti pa nas z lepimi besedami z visokoletečimi obljubami in s samohvalno. Ne verujmo onim, ki hodijo k nam v ovčjih kožuhih, v resnici so pa grabežljivi volkovi.

Lepe zglede teh dobrot imamo doma. Pogledajmo svojo občino. Trikrat smo volili, koliko nepotrebnih stroškov! Kje je denar, kje so računi? In če se že pri nas tako rokovanjsko gospodari, kako se more še le pri deželni odboru, kjer razpolažajo z nikdar polno blagajno. In kaj imamo mi od tisočev, katere so dali nam kmetom, kakor ploza pravdarski dohtar in kmet dr. Susteršič. Koliko nas je obogatelo za časa vlade kaplana in kmeta Lampeta in pravdarskega dohtarja kmeta Susteršiča. — Možje, pomislite in ne dajte se varati! Posojilnico imamo v Šmarji. Lepo! Kaj pa imamo od posojilnice ali samo to, da delamo dolg in nosimo z žuljavo roko in potnim obrazom pridelane obresti v nenasitni farnovž? Vsak denarni zavod porabi čisti dobiček v podpore in druge dobre namene. Kdaj pa je bilo čuti, da bi storila naša posojilnica kaj takega. Kam gre dobiček, ne vemo, to pa vemo, da se ne porabi za našo revno občino. Mlekarno imamo tudi samo zato, da se odgovorni odborniki boje in tresejo, čakajoč onega dneva, ko pride sodni sluga in zapečati z uradnim pečatom mlekarniška vrata. Čuke in marinirane imamo samo za motenje nočnega miru in jezo staršev. Vse te dobrote so nam obesili na vrat ti gospodje, ki pravijo, da so pravi kmetje, a se kmetu ne upajo podati niti roko, boječ, da se je ne umažejo. In take kmete naj voli naš pošten slovenski kmet! Možje in mladeniči, na nas je leželo, da si zboljšamo razmere, bodisi v domači občini, kakor v celi deželi. Ne dajmo se slepiti takim gospodom, kakor je naš rudečelični dekan Trček ali turški dohtar Šimnic, ki se je že, kar je pri nas za par centov izredil, ker tako grozno dela za nas kmete, ali pa lipoglavski fajmošter, ki hodi nas komandirat v Šmarji. Vemo tudi, da je največja nesreča za nas pravdarski dohtar. Sedaj naj ga pa volimo za svojega gospodarja? Kdor je pravi kmet, bo volil samo neodvisne prave kmete in ne pravdarske dohtarje. Zato, volilci, pokazimo pri volitvah, da nočemo kozla za vrtnarja. Vsi kot eden mož recimo na dan volitev: »Nam naj gospodarijo le kmetje in ne kapljanje in pravdarski dohtarji!«

IZ MOKRONOGA.

23. t. m. so vprizorili mokronogski diletantje Dolinarjevo igrjo »Cigani«, ki je uspela nad vse pričakovanje dobro. Pokazalo se je tu jasno, da imamo izbornen material, ki mu manjka samo vaje, pa bi se smel šteti med prve odre na deželi. Navajeni na enodejanske burke brez vsake vrednosti, do sedaj menda niti gg. režiserja nista vedela, kake moči imata na razpolago, upamo, da bodo to v prihodnje upoštevala.

Videlo pa se je tudi, da so se vsi igralci res potrudili, da rešijo svoje vloge častno in če so tu in tam kaj zagrešili, je vzrok premalo vaje (do sedaj so se priredile samo še tri večje igre) in morda tudi to, da nekatere vloge niso povsem odgovarjale temperamentu igralcev.

Anica je igrala izvrstno. Rade bi smel biti manj afektiran in bolj živ, Cvetana je pozabila, da igra koketo, tudi bi smela biti izgovarjava bolj glasna in razločna. Briljant sta inšpektor in zdravnik, prvi po karakterističnem prednašanju tipa, drugi po svoji originalnosti, dr. Veselko bi smel pokazati več finese in izrazitosti, Brenk je bil vseskozi pogoden. Juro Brajdič je ugajal, prekosila ga je Marija Brajdič, ki je spremljala pevske točke z izbornimi poglednimi gestami, česar smo pri Juro Brajdiču pogrešali. Danijel Brajdič je bil povsem naraven, Katarina Brajdič je, dasi prvič na odru, pogodila svojo vlogo popolnoma primerno. Veliko so pripomogli k uspehu pestri kostumi ciganov in a izvrstno maskiranje, kjer sta gg. režiserja žal menda prvič pokazala, kaj vse znata narediti. »Cigani« so pokazali, da bi se mokronogski oder lahko povzpel nad nivo neslanih burk, treba bi bilo samo repertoarja, ki bi vseboval primerno število večjih iger, razdeljenih na celo leto. S tem bi režiserja dobila igralce bolj v svoje roke in igralci bi se z vajo vsestransko spopolnili. In to se da doseči. Občinstvo si želi sličnih prireditev, saj je prostor nabasano poln pa naj bo program še tako malovreden, kakor ona Silvestrova »Pri Jalcu«. In potem bi se našel tudi kak podjeten gostilničar, ki bi vsled pogostejše uporabe preuredil svoje prostore, vsaj se da v go-

stihlah »pri Lipi« in pri »stari pošti« to z malimi stroški to doseči. In gnotni uspeh prireditev bi tudi zadovoljil za povečanje odra in kulisi, tisti kenguru na zastoru bi tudi že smel zginiti, kakor bi se lahko obracalo več pozornosti na igralsko garderobo.

Upamo da bodo mokronogski diletantje razumeli te vrstice tako, kakor so mišljene, da se ne bodo spotikali nad kritiko ampak da se bodo skušali na podlagi teh vrstic povzpeti do rednih prireditev, katere bo posečala vsa naša dolina še veliko številneje kot dosedaj.

Končno še omenimo, da bi se na Silvestrovo smela ponoviti igra »Cigani« mesto kake prazne burke, kakor se namerava storiti.

Stajersko.

»Ne izseljujte se!« Cinizem naših klerikalnih gospodov presega že vse meje najskrajnejše. »Straža« z dne 21. t. m. prinaša naprimer na uvodnem mestu pastirski list, ki so ga v zadnjih tednih izdali škofije goriški tržaško - koprski, poreško - puljski, ljubljanski in krški. Da je tudi na zunaj lepše lice, so te škofije odete v frazo »ilirske« škofije, seveda le zato, da se slovenski naši klerikalci na zunaj kažejo duhovne »ilirizma« kateremu so pa priznani najhujši nasprotniki. Vrh vsega tega, pa ponatis »pastirskega« lista nima prav nobenega drugega pomena, oziroma namena, kot delati reklamo za klerikalizem. Le h koncu je pristanjenih par skrajno, neštetokrat premetlih fraz, ki naj reprezentirajo klerikalce tudi kot ljudi, vnete za gospodarski blagor slovenskega naroda. Vse, kar ima »Straža« tozadevno povedati, je storiemo v — 23 vrstah, dolgovnega uvodnika! Vse drugo se havi zgolj le z veliko nevarnostjo, ki preti po »amerikancih« slovenskemu klerikalizmu in njegovi »ubogi« zapuščeni duhovščini. So tu n. pr. mesta, iz katerih veje bridka žalost, da postanejo v Ameriko došli Slovenci svobodnejši v verskih vprašanjih, tolerantni in celo dostopni na širokem svetovnem naziranju. Slovenec naj ostane doma, a le zato, da posluša svojega politikujočega fajmoštra in srboritega kaplana. Poslušaj in uboga naj ju, ko mu zabičavata na prižnici in v spovednici, da mora le njiju dva ubogati. Ker pa je slovenski izseljenec tudi v Ameriki željen zabave, zato naj ob nedeljah ne hodi v gostilne. Vsi drugi pošiljajo domu denar, Slovenec pa ga razsipava... Ne rečemo, da naši rojaki onkraj velike luže morda žive kot leseni bogovi. Vpraša pa se: Kdo je našim rojakom - amerikancem v prvi vrsti kriv, če ravno ne sede doma? Pač le domovina, v kateri jo je duhovniška politična strast odvajala od vsake, tudi najmanjše zabave, od katere jih je mogla odganjati; pač le — v drugo — edino domovino s svojimi vedno lačnimi, nikdar polnimi, a vedno po mašilu kričečih farških bisagah! Tega vsega seveda ne navaja kot vzrok niti ponatisnjeni »pastirski« list, niti oni, ki ga je v »Straži« pustil ponatisniti. »Straža« seveda tudi ne pove, kolikim stotinam slovenskih posestnikov so ravno klerikalci posredni vzrok, da so — gnotno uničeni, moralno do skrajnosti pritrjeni — morali zapustiti lepe domove, rojstno grudo in bili primorani iti v Ameriko »s trebuchom za kruhom«, ker jih je prepolil — klerikalni, maščevalni terorizem. Tudi izseljevanje mladih mater in mladenec Slovencev, so premnogokrat krivi oni. Gre v Egipt kot dojlja ali pa sobarica. Zakaj so jo spravili tje?! Povej te gg. Kristusovi nasledniki, koliko mladih žena in deklet — ste uprapsili po vaških farovžih, potem pa jim dali denar, da so šle prikrivat nečast v — Egipt! Ni to pri vseh vzrok, gotovo pa pri mnogih, zlasti še, kar jih je iz dežele Sv. Johance. Povejte najpreje klerikalni gospodje lastno mero krivde na izseljevanju. Če boste to storili, bodo tudi domačini videli škodo klerikalizma doma. Vedeli pa bodo tudi, da povzroča glavno moč, ki žene v Ameriko, v kraj, ki je premogil le »fata morgana«.

Kaj je s Piškovo afero? Pred ravno enim mesecem se je pred mariborsko c. kr. okrajno sodnijo pralo umazano perilo poslanca in župana Frana Piškega iz Slivnice pri Mariboru. Obravnava, ki je bila v svrhu zaslišanja novih prič preložena, pa še danes ni našla nadajevanja. Je to zelo čudno, ker so vendar priče vse do konca skoro v neposredni bližini. Do danes pa niti Lobnikov pravni zastopnik ne ve, kaj bo v nadaljnjem. Pa ne, da je prišel morda od zgoraj kakšen migljaj, da se stvar pobaše, in pusti zaspati v gospodu. To bi bil sicer najlepši dokaz za očitane, a tudi zelo značilen — za naše »slovenske« politične in še kakšne druge razmere. Ali pa je gg. tako zelo strah.

Narodna socialna zveza v Mariboru prav lepo napreduje. Ta po-

družnica ljubljanske zveze, obeta postati v Mariboru kmalu zelo močna in opora našega narodnega in socialnega boja. Priglasilo se je že mnogo članov, gotovo lep dokaz splošne agitacije. Upamo, da pojde vedno tako naprej. Če hočemo doseči kaj velikega, se mora vsak posameznik žrtvovati, vsak član mora biti posebi tudi agitator za zvezo. Sestanki so vsako nedeljo popoldne v Narodnem domu ob pol 6. uri. Dolžnost vsakega člana je, da se teh sestankov marljivo udeležuje. Vsak pa mora tu povedati tudi to, kar misli, da je stvari v korist, oziroma zahtevati potrebnega pojasnila, če si v tem ali onem ni povsem na jasnem. Zadnje je potrebno zlasti tudi za one, ki se prav posebno posvečajo agitacijskemu delu. Čim bo dosegla podružnica Narodne socialne zveze ono število članov, ki je potrebno, bo nastopila tudi z novimi, važnimi koraki pred svoje člane, kot tudi pred javnost. Dolžnost vseh je, da so neprestano na delu v prosep in razširjenje Nar. soc. zveze.

Iz Ptujkega polja. (Ciganske tolpe.) Letošnja jesen ima za kraje po Ptujskem polju prav posebne prijetnosti, v obliki neprestanih poplav po ciganskih tolpah. Nihče jih ni videl, nihče o njih ničesar slišal — a nekega »lepega« trenutka jih kar zamrgoli daleč naokoli. Končno so tudi ljudje in včasih celo prav siromašni, a vendar ne najdejo nikjer, ali pa vsaj malokje usmiljenje. Ko bi se že mirno utaborili, bodisi tu ali tam, a pridejo le zato, da begajo ljudi in kraje, kar, kadar in kolikor morejo. Ljudje se takih »gostov« seveda branijo v vseni štirimi in navadno zahtevajo takojšen odgon. Mnogokrat se zelo zgodi, da pride cela rodina po 30 do 40 oseb, v kakšno vas. Pozna se jim, da so trudni in zmučeni, potrebni oddiha — a strah pred njimi zahteva, da se jih odpravi naprej, ko še niti dobro uro niso počivali. Vlečejo se premrzli, gladni in trudni dalje in dalje na Ogrsko. Včasih ta ali oni omaga; komaj da ga privlečejo do prve vasi, ki jim je na poti. Tam pa ga puste samega sebi prepuščenega. Včasih se najdejo usmiljena srca, dostikrat pa tudi ne. In tudi ta se mora potem vleči naprej kot strit in gladu crkajoč pes... Rod Ahasverjev!

Reka pri Mariboru. (Kraj. šol. svet.) Pri volitvah v krajni šolski svet so zopet zmagali sami štajercijanci, ali, kot pravijo sami: Nemcem priljani. Slovence sta samo nadučili Mejevec in katet. Načelnikom je bil izvoljen krešmar in posestnik Andrej Koren iz Gornjih Hoč, njegovim namestnikom pa Fran Anz, obč. predstojnik na Pohorju. — Nemci so lahko ponosni na take »deutschfreundlich« Slovence. Kje drugje bi se takim ljudem pokazalo vrata, njihove voditelje pa sunilo iz družabnega življenja.

Razko. V Šoštanjcu so dne 18. t. m. pokusili vlomiti ob 10. uri zvečer neznan tatovi v graščino barona pl. Heblerja. Na žvenket ubitih šip je prihitel oskrbnik Rak ter jih prepolnil. Vlomilci so na Raka streljali; baron je s celo obitelji na potovanju. — V Rittscheinu pri Fürstfeldu so orožniki prijeli viničarja Petra Grabnerja in ga oddali sodišču. Grabner je že dlje časa zlorabljal svojo 12letno pastorko. Dekle je nevarno bolno. Oddali so jo v bolnico. — V Radgoni je kupila pivovarna »Puntigam« gostilno in posestvo vdove Spranger za 42.000 K. Gostilna je znana pod imenom k »črnemu volu«. — V Ptuj je padel pod mestnim stolpom v Dravo šestletni Ivan Potočnik. Rešil ga je neki Rozman. Stariše so naznanili sodišču. — V Ptuj so prišli prostaka 26. domobranskega pešpolka J. Lešnika na brzojavno zahtevo polkovnega poveljstva, kot vojaškega begunca. Izročili so ga tamošnjemu poveljstvu.

Iz Maribora. Javna predavanja, ki jih prireja v letošnjem zimskem času podravska podružnica »Prosveta« v tukajšnjem Narodnem domu, so vedno bolj obiskana, znamenje, da so na mestu. Zlasti zadnje predavanja, ki ga je imel pretekli četrtek g. prof. dr. Poljanec o balki iz pradednih časov »Med snegom in ledom«, je privabilo mnogo poslušalcev iz vseh slojev, ki so prišli vsi na svoj račun. V lepi slovenščini, v izbranih besedah nas je povedel g. predavatelj dvajset tisoč let nazaj v preteklost in v obliki bajke nam je živo naslikal življenje takratnega človeka. Za svoje poučno, pa vendar ne suhoparno, ampak nasprotno, zelo zanimivo predavanje, je žel g. profesor živahno priznanje hvaležnih poslušalcev. Žal le, da ni bilo več poslušalcev iz delavskih in drugih takih slojev, ki nimajo mnogo časa in prilike, skrbeti za svojo nadaljno izobrazbo! Saj so njim ta predavanja pred vsem namenjena; nuditi jim hočejo priložnost, da se po trudapolnem dnevnem delu zvečer na lahko razumljiv in zanimiv način pouče o tem, kako hitro napreduje svet na

vseh poljih. Slabega obiska iz teh slojev je nekoliko pač tudi kriva pomanjkljiva reklama. Pa kaj čuda! Slovenske lepake nam nemški magistrat vsled svoje zagrizenosti prepove, slovenske časnike pa naše ljudstvo še žal premalo čita. Zato bi naj vsak zaveden Slovenec razširjal naše časopise po svoji moči zlasti med preprostim ljudstvom, posebej pa še prosimo vsakogar, kdor čita to notico, da opozori svoje znanca na gori omenjena poljudna predavanja, ki se vrše navadno ob četrtek in h katerim ima vsak Slovenec prost vstop. — Prihodnje predavanje bo v četrtek, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Govoril bo g. prof. M. Pirce o svojem potovanju po Italiji.

Goriško.

Iz Tolmina. Zadnji čas se je začelo tu veliko zanimanje za »Dan«, posebno razširjen je med nižjimi sloji. Od tedaj pa, ko piše o naših zadevah, ga vsak zelo rad čita. O naši razsvetljavi smo že pisali. Takoj ko je prinesel »Dan« dotično poročilo, je elektrika odpovedala službo in mi smo že čez dva tedna brez luči. Tolmin je torej objela tema in bognasvaraj, če bi ne imeli našega Rutarja, ki je rekel: »Bodi svetloba!« — In bila je svetloba, ali ne mislite morda, da je začela elektrika znova delovati. Luna je obsijala naš lep Tolmin. A kaj, ko nam tudi ta svetloba danes ali jutri odpove. Tajno se govori, da sta Rutar in Konjedic v zvezi in da uganjata čarovnije. Tolminci, niste z malim zadovoljni, tudi velikega niste vredni, tako sta si menda mislila ta dva možakarja — in Bog je poslal povodenj, da se je celo dinamno — stroj pokvaril in torej tudi luči ugasnile. Če bi bil kdo britten in bi hotel hitro obogateti, svetlovali bi mu, da odpre trgovino »luminov«, ti bi šli. Sicer pa mora ljudstvo v Gorico ponje. Nadalje se govori, da župan ne dovoli tukajšnjemu kinematografu električne razsvetljave, s tem bi se pač uresničile Konjedicove davne želje. Tudi o našem vojaštvu smo že večkrat pisali. Nemški oficirji so priredili večkrat kako veselico. Sedaj pa je za take prireditve premrzlo, zato pa si dovoljuje razne dirke s konji po tolminskih poljih in to brez dovoljenja. Ubogi kmet, kako ti rahljajo zemljo! Kje je gospod župan, da vsega tega ne vidi. On se ni zmenil, ko je g. oficir udaril našega pastirja Gašperčka s sabljo po glavi, in sicer tako, da se je bilo bati za njegovo življenje. G. župan se tudi dosti ne zmeni, da smo brez razsvetljave — pa tudi oficirske galope po naših poljih ne vidi. Ali se pravi to skrbeti za svojo občino in za občane? Takih ljudi brez energije ne rabimo, sicer dobimo v kratkem »Šulferajn«. Prijatelji! nikar se ne čudite, ta misel se je že porodila med našimi Nemci. Treba je moza, treba je energije, drugače se zna dogoditi še marsikaj. — G. Konjedic pa kar plja jeze, odkar je bil v »Dnevnu«. Resnica oči kolje — da, da g. Konjedic, kaj ni res, da je tako? Sicer pa je ta mož že lovil dopisnika, še pri kinematografu se je oglašil. — Mi nočemo zaspanih mož, da nam bodo ukazovali. Na naše čelo naj stopi energičen človek in tak dobí v nas svoje prijatelje.

Iz konkurza bratov Faganelli v Mirnu pri Gorici. Lansko leto meseca julija je bil proglašen nad tvrdo Bratov Faganelli pri Gorici (tovarna usnja) konkurz. Mati obeli kridetarjev, g. Karolina Faganelli, veleposestnica v Mirnu, ki je obenem največja upnica, je skušala doseči z ostalim upništvom poravnavo. Ker pa jim je ponujala preizek odstotek, so se vsa dosedanja pogajanja razbila. Vsled tega je šla tovarna dne 17. t. m. na dražbo. Kupila jo je g. Karolina Faganelli sama za 55.000 K. Najbrž se torej v tovarni kmalu prične zopet z obratom.

Predavanje g. prof. Seidla v Trgovskem domu v soboto 22. t. m. zvečer je bilo precej dobro obiskano. Svoja izvajanja je poživil s koloniranimi slikami iz najrazličnejših slovenskih alpskih krajev. Razložil nam je enako poučno kakor zanimivo življenje rastlinstva v alpih.

Goriškemu magistratu gore tla pod nogami. Te dni sta razkrla gorilki »L. eco del Litorale« in tržaška »Rocca« senačno novico o grozni finančni stiski, v katero je zašel gorilski magistrat. Pred leti je tedanji župan in deželni odbornik brez sklepa deželnega odbora najel pri »Niederösterreichische Eskomptbank« posojilo za zgradbo Ekaletijske vojašnice. Posojilo v znesku 800.000 K (osemsto tisoč kron) se je imelo obrestovati po 3½%, t. j. cena, ki je bila takrat primerna, danes pa bi jo bilo smatrati seveda naravnost za ugodno. Banka je že dalje časa iskala povoda za odpoved. Slabi glasovi o gospodarstvu goriškega municipija so ga ti končno le ponudili. Odpove-

dala je posojilo za 30. novembra 1913. Ta dan se ima vrniti vseh 800.000 K! Pripomniti je, da je kasarna stala 1.200.000 K. To pa zato, ker se je zidalo luksurizno in pri tem brez pravih načrtov. Dela so kajpak izvršili razni magistratni privrženci brez nadzorstva. Zato ni čudno, če so bila knialu potrebna popravila. Zaradi tega so šli izdatki za par stotisoč kronic preko izvirnega računa. Najemščina je razmeroma nizka in niso z njo kriti niti obresti! Kakor vsak dolžnik pred konkurzom so tudi goriški kamoristi tekli k banki prositi in so ponudili celih 3% več letnih obresti, kakor so bile desedaj, samo da se jim denar še pusti. V proračunu za leto 1914 se ta povisek že nahaja, tako da bi potemtakem za svoje dolgovne plačila leta 1914 celih K 374.872! Obrestna služba bo leta 1914 stala Goričane ravno 1/4 vseh izdatkov. In to v mestu, kjer nimamo razven 2 občinskih vojašnic ter par laških šol nobene najmanjše investicije n. pr. v kakem občinskem podjetju. Dunajska banka pa hoče denar. Očetom se tresejo hlače. Včeraj t. j. 24. novembra, so se očetje na magistratu zbrali, da se posvetujejo, kaj naj ukrenejo. Pra no vprašanje je predvsem, ali je občina vezana, da povrača dolgovne, najete v nezakoniti obliki. Po naši sodbi bi bilo treba občinski svet, ki sestoji iz samih krivcev in sokrivcev, takoj razpustiti ter preiskati natančno, ali je banki sploh dana možnost, da tako ostro postopa proti občini. Seveda isti krivci, ki so morda osebno odgovorni, ti se ne bodo upirali, marveč pristali tudi, če treba, na največje odušne pogoje, le da se se začasno rešijo vode, ki jim teče v grlo. Deželni odbor goriški ima sedaj dolžnost, da revidira to zadevo ter nastopi prav odločno proti municipiju, najboljši s tem, da odreče do popolne pojasnitve vsako pritrditev kakih novih transakcij in pa s tem, da od vlade odločno zahteva, da se takoj razpusti občinski svet goriški.

Kako se časi spreminjajo in ž njimi moč posameznih klik, je poskušal tudi desna roka umrlega Pajerja, bivši deželni tajnik, sedaj upokojeni deželni svetnik dr. Pettarin. Ko je živel še Pajer, se je pripravljalo na to, da bo svojčas njegov sedež zavzel njegov učenec Pettarin. Prišel je v službo pod Pajerjem, deloval je pod njim in ž njim in popolnoma v njegovem duhu. Može je zmogel, še mlad in bi lahko še dolgo deloval na deželnem odboru, pa se je moral posloviiti, ker je prišla drugačna sapa v deželno hišico. Sedaj pa je vstopil k sinu pokojnega svojega protektorja, dr. Pajerja za koncipienta. Zafestno je pravzaprav, kadar se tako račje avanzira: pretendent za stolček deželnega glavarja, potem zopet le navadni uradnik, ki mu lahko marsikdo zapoveduje, nazadnje pa pokoj, prezgodnji pokoj. Dr. Pettarinu kot osebi seveda ta prezgodnji pokoj ne bo škodoval, ker bo veliko let lahko vlek el čedno pokojnino, medtem praktičar pri mlademu Pajerju in nazadnje, če treba povečal število laškega odvetništva v Gorici.

Dnevni pregled.

Tudi Rusija je naprednejša od Avstrije, vsaj modernejši tiskovni zakon bo imela. Ruska duma namreč sedaj razpravlja o novem tiskovnem zakonu, v katerem se nahajajo tudi zelo umestna določba, po kateri na časopise nimajo nobene ingerence nižji politični uradniki, ki so premalo inteligentni, da bi sodili pisavo časopisov. Pripominjamo, da ima v Ljubljani neko besedo pri nadzoru javnih časopisov celo prosluli Turnerjev prijatelj Fink, ki ima za to, da bi izrekal svoje mnenje o časopisju, pač veliko premajhno izobrazbo. Naravno je, da morajo biti v takih razmerah konfiskacije slovenskih naprednih listov na dnevnem redu.

Goljufi. Morala »Domoljubovih« bralcev. Kakšne lumpe imajo klerikalci v svoje sredi, naj pokaže sledeči slučaj, ki se je zgodil v Spod. Šiški. Tu je stanoval človek, ki si je menda namenil — po obnašanju je klerikalec, prav ta prave sorte — da bi ljudi in družine v nesrečo pehal. Zahotelo se mu je po denarju. V ta namen je šel k svojemu tovarišu — tudi klerikalec — ki je imel pet otrok in ga pregovoril za sledeče: Pojdi k ti, ki imaš 5 otrok in prosi ga, da ti bo »dober stala« za posojilo pri Kreditem društvu. Obenem bom tudi jaz tebi »dober stala«. Ko boš denar dobil — boš pa ti denar dal meni. Rečeno — storjeno. Ta je prišel k in ga s solzami v očeh prosil, naj se usmili njegovih nedolžnih otrok in naj mu »dober stoji« za 300 K. Naš znanec, človek dobrega srca, je na prigovarjanje prvega goljufa res podpisal obveznico, na katero je bilo izplačano 300 K. Komaj je imel oni prosilec denar v roke, ga je že izročil orvemu zavajalivu in za plačil-

ne obveznosti se ni zmenil nihče več, ker oba sta tako revna, da nimata ničesar svojega. V treh letih nista plačala več kot 21 K. Vsled tega je bil porok, ki je o tej goljufiji šele takrat zvedel, ko so ga prišli rubiti, pripravljen ob vse svoje prilhanke in njegova družina — družina delavca — je pahnjena v nesrečo. In ko je prišel ona dva dni na klerikalca prositi, naj vendar plačata, kar sta dolžna, sta mu surovo in smeje odvrnila: »Če nimaš, da bi plačal naj te pa na cesto vržemo.« To so besede »Domoljubovih« bralcev. Če rečemo, da je to lumparija — smo rekli premalo. In takšni ljudje si upajo beračiti pri poštenih slovenskih volilcih za glasove. Vun ž njim s prokletu bando! Naj si vsak volilec zapomni zgornji slučaj, ki je že izročen državnemu pravdnstvu in o katerem bomo še obširno poročali, ker tako je bilo ogoljufanih — 12 ljudi.

Duhovniki, ki se sramujejo govoriti o volitvah, pa govore o »podnu«. Iz Kroke se nam piše: Iz našega kraja ne dobivate nobenih vesti. Toda ni treba misliti, da smo klerikalni. Kaj še — vsem nam že preseda klerikalno ravnanje na deželi, od katerega mi kmeti nimamo družega kot škodo. Zadnji nedeljo se naš župnik že niti ni upal vabiti na volilni shod in je takole dejal pri maši: Alo fantje in moške, ki imate že 24 let, po maši me počakajte pred cerkvijo se bomo o podnu pogovorili. Ni se upal povedati, da se bomo pogovorili o volitvah. O podnu, je dejal, zato, da smo ga počakali, sicer bi nihče ne čakal, če bi bil govor o volitvi.

Na Grosupljem so bili ljudje v pondeljek še vsi oamamljeni od nedeljskega shoda v Šmarji, ki so ga menda tudi pošteno zalili. Zato je par klerikalnih petelinov sikalo strup iz sebe, če so videli kakega poštenega naprednega človeka. Neki klerikalni delavec je prav nesramno zabavlj al čez naprednjake, češ da so magnatarji itd. da mečejo družine na cesto itd., poleg tega je lagal, da so ubožne goljufali. Ko pa se ga je pozvalo, naj dokaže, kar govori, pa mu je zaprlo sapo in ni mogel nič dokazati. Tako so se mu vsi smejali, ker je dr. Susteršič magnat in klerikalci so vrgli Bučarja na cesto.

»Jugoslovanski železničar« je bil konfisciran. Cela prva stran je bila pobeljena — zaradi Wieserja. Kako lahko je črtati opravilene pritožbe, kako težko pa — jim je ugoditi. Po ugodnem slučaju se je nekaj teh stavkov že pred konfiskacijo rešilo v »Dnevnu«.

Gledališko društvo na Jesenicah uprizori prihodnjo predstavo »Vstajenje«, drama v 5. dejanjih; po romaniu L. N. Tolstega spisal Bataille. V glavni vlogi Katjuše gostuje prvič na našem odru priznana tragedinja, gospa Stefanija Dragutinaovičeva, članica slovenskega gledališča v Trstu. Ga. Dragutinaovičeva je igrala že na vseh velikih odrih na slovanskem jugu in žela povsodi velikansko priznanje. Slavno občinstvo že danes na izredni umetniški užitek, ki ga bo nudila ta predstava obiskovalcem gledališča.

Štev. 615.

Čenjenemu uredništvu dnevnika »Dan« v Ljubljani, Učiteljska tiskarna. Z ozirom na notico, ki je izšla v Vašem listu št. 615 z dne 9. septembra 1913 pod naslovom: »Atentat na Završnico«, prosim podpisani deželni odbor, da v zmislu § 19. zakona z dne 17. decembra 1862., drž. zak. št. 6 iz l. 1863., objavite v postajno določenem roku sledeči uradni popravek tako glede prostora uvrstitve kakor glede črk na popolnoma isti način, kakor je bila natisnjena uvodoma navedena notica: **NI res**, da je k. kr. poljedelsko ministrstvo ustavilo dela pri »klerikalni deželni« električni centrali na Završnici, ampak res je, da ni nikoli niti c. kr. poljedelsko ministrstvo na Dunaju niti kdo drugi ustavil dela pri deželni električni centrali na Završnici. Od deželnega odbora kranjskega. V Ljubljani, dne 25. novembra 1913. Za deželnega glavarja: Lampe. Štev. 626.

Čenjenemu uredništvu dnevnika »Dan« v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciškanska ulica št. 6. Z ozirom na članek, ki je izšel v Vašem listu št. 626 z dne 20. septembra 1913 pod naslovom: »Zadnja razkritja«, prosim podpisani deželni odbor, da v zmislu § 19. zakona z dne 17. decembra 1862., drž. zak. št. 6 iz leta 1863., objavite v postajno določenem roku sledeči uradni popravek tako glede prostora uvrstitve kakor glede črk na popolnoma isti način, kakor je bil natisnjen uvodoma navedeni članek: **NI res**, da dela »Ljudska posojilnica« po statutih popolnoma nedopustne bančne kupčije in **razkasanje posestev v velikem štilu**, ampak res je, da se vrši poslovanje »Ljudske posojilnice« točno po statutih, kakor se je deželni odbor, — ki je v imenu dežele Kranjske prevzel jamstvo za »Ljudsko posojilnico« — brezdvom-

no prepričal po redni tedenski kontroli. **NI res**, da se nahaja na čelu nepokritih posojil posojilo Nj. škofijski milost g. knezoškofu ljubljanskemu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču z 900.000 K, ampak res je, da ni pri »Ljudski posojilnici« prav nobenega nepokritega posojila; res je, da ne znaša posojilo »Ljudske posojilnice« ljubljanskemu knezoškofu 900.000 K, ampak samo 70.000 K, ki je povsem varno pokrito. **NI res**, da za posojilo ljubljanskega knezoškofa »do sedaj« prav gotovo niso bile plačane obresti, ampak res je, da se obresti za knezoškofovo posojilo točno plačujejo. **NI res**, da so posojila »Ljudske posojilnice« tvrdke K. Pollak, Zabret, Mengiška pivovarna in tako naprej popolnoma ali delno nepokrita, ampak res je, da so vsa ta kakor tudi vsa druga posojila »Ljudske posojilnice« povsem varno pokrita. **NI res**, da je deželni glavar in bivši predsednik »Ljudske posojilnice« prodal svoj delež in da sploh ni več član, ampak res je, da ima deželni glavar in bivši predsednik »Ljudske posojilnice« dr. Susteršič pri »Ljudski posojilnici« svoj delež in da je še član »Ljudske posojilnice«. **NI res**, da je gospod Pavšlar razkrij kupčije z vodnimi silami, ampak res je, da dežela Kranjska ni s Pavšlarjem sklenila prav nobene kupčije glede vodnih sil. Od deželnega odbora kranjskega. V Ljubljani, dne 25. novembra 1913. Za deželnega glavarja: Lampe. Štev. 651.

Čenjenemu uredništvu dnevnika »Dan« v Ljubljani, Učiteljska tiskarna. Z ozirom na notico, ki je izšla v Vašem listu št. 651 z dne 15. oktobra 1913 pod naslovom: »Kaj se zdi »klerikalcem« kazni vredno«, prosim podpisani deželni odbor, da v zmislu § 19. zakona z dne 17. decembra 1862., drž. zak. št. 6 iz leta 1863., objavite v postajno določenem roku sledeči uradni popravek tako glede prostora uvrstitve kakor glede črk na popolnoma isti način, kakor je bila natisnjena uvodoma navedena notica: **NI res**, da je Ljubič skozinskoz vesta in pošten človek, ki daleč nadkrijuje v tem ohole »klerikalce« in da so ga »klerikalci« na tak brezusmiljen način poglani iz službe in uničili eksistenco njemu in njegovi družini ter ga »oropali« za celih 8 let službene dobe samo zato, ker je čital napredne časopise, namesto »Slovenca«, ampak res je, da je bil bivši paznik v deželni prisilni delavnici in zdaj uradni sluga na magistratu deželnega stolnega mesta Ljubljane Alojzij Ljubič malomaren v službi, vsled česar ga je ravnateljstvo deželne prisilne delavnice v Ljubljani večkrat gajalo, dalje je res, da se je taisti Ljubič hudo pregrešil zoper določilo § 6. in 20. za paznike deželne prisilne delavnice v Ljubljani veljavnega navodila kakor tudi zoper določilo § 30. hišnega reda deželne prisilne delavnice v Ljubljani, vsled česar mu je deželni odbor kranjski na podstavi disciplinarne preiskave izrekel z odlokom z dne 19. julija 1909 št. 399/pr. najostrejšo grajo s pripomnjo, da ga bo pri najmanjšem nadaljnjem pregrešku takoj odsvolil iz službe. Nadajlje je res, da je deželni odbor kranjski z odlokom z dne 22. septembra 1910 št. 508/pr. odpustil Ljubiča od službe, ker ga je na podlagi disciplinarne preiskave spoznal krivim: 1. da je spisal odnosno povzročil o razmerah v prisilni delavnici v Ljubljani v dnevniku »Jutro« članke pod naslovom »Čedne odnosno kričeče razmere v deželni prisilni delavnici« (»Jutro« št. 62 z dne 3. maja 1910, št. 87 z dne 29. maja 1910 in št. 94 z dne 5. junija 1910); 2. da je svoje službene dolžnosti zanemarljal s tem, da je v pričo prisilencev, katere bi bil moral nadzorovati, a) večkrat čital časopise in b) dne 31. maja 1910 spal; 3. da je prišel dne 9. februarja 1910 za pol ure in dne 2. marca 1910 za 25 minut prepozno v službo, ne da bi se bil opravičil; 4. da je kupoval na nedopusten način od prisilencev kruh in si ga dal podariti; 5. da se je o opominih nadpaznika v pričo drugih paznikov izražal, da prestopki, na katere ga je opozarjal, »niso vse skupaj nič«. Od deželnega odbora kranjskega. V Ljubljani, dne 25. novembra 1913. Za deželnega glavarja: Lampe.

Tatvina. Posestniku Antonu Seliskarju iz Lukovice je neznan tat ukradel te dni iz pred sobe neke gostilne puško dvocevko.

Med vožnjo na vlaku okraden. Pretekli petek popoldne je neznan tat ukradel rudarju Jerneju Bervarju iz Langenborchna na Nemškem med vožnjo od postaje Zidani most do Ljubljane majhno usnjato denarnico, v kateri je Bervar imel 250 K denarja.

V zaporu se je obesil. Pri okrajnem sodišču na Brdu se je nahajal od 19. t. m. v zaporu radi kršenja npravnosti 48letni, v Prevoje pristojni delavec Franc Grčar. Dne 22. t. m. okrog šeste ure zvečer ga je našel

jetuški paznik obešenega v zaporu na onrežečem oknu; vsi poskusi zdravitil Orčarja k življenju so ostali brez uspeha. Grčar je imel leseno nogo in se je pri obešanju poslužil jermena. Izvršil je najbrže samomor iz strahu pred kaznijo.

Nevarna poškodba. Oženjeni paznik pri premogokopu v Trbovljah Franc Kajtna je dne 22. t. m. padel med hunte (vozilčke) in se je nevarno poškodoval na glavi. Pritisnil se je tudi ob koš. Moral je iskati pomoči v deželni bolnici v Ljubljani.

Hlapec, nož in tesarski pomočnik. Tomaža Hlabjana, tesarskega pomočnika iz Volc pri Poljanah je sunil te dni med prepriom »Vidmarjev« hlapec iz Poljan z nožem v desno nogo in ga znatno poškodoval.

Ljubljana.

— **Volilni shod za dvorski okraj** se vrši danes v sredo v restavraciji pri »Zlatorogu« v Gosposki ulici. Pozivamo somišljenike v dvorskem okraju, naj se v čim največjem številu udeleže tega shoda ter s tem pokaže svojo politično zavednost in zrelost. Vabimo zlasti člane »Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj«, naj se polnoštevilno udeleže tega shoda. Dvorski okraj naj s številno udeležbo na shodu pokaže, da spada med politično in strankarsko najbolj zavedne okraje v Ljubljani. Za to pravimo: Somišljeniki, jutri vsi na shod!

— **Roman vodiške svetnice** izide kot priloga »Dnevnu« šele v petek, kar naj vzamejo na znanje tisti, ki so brošuro že naročili, oziroma povprašujejo po njej. Naše čitatelje prosimo, da jo pridno razširjajo med ljudstvo, da pomaga razganjati tmo, ki obdaja priprosto slovensko ljudstvo in da tem preje zasine jasen dan po vsem Slovenskem. Brošura z »Dnevom« vred stala bo po trafikah 30 vinarjev.

— **Iz ljubljanske okolice.** Posamezni člani že izstopajo iz klerikalnih gasilnih društev dež. gasilske Zveze. Pošteni gasilci ne marajo niti Pegana niti Lavtizarja. Gasilci, na noge! Uprite se klerikalnim komandantom.

— **Od našega znanca-delavca smo sprejeli:** Tu pri nas v Šiški je vse nekam tiho in mirno. Pretiho in premirno pravim. Treba bi bilo, da bi se tu priredil kakšen shod, da se mi napredni volilci pogovorimo s svojimi samostojnimi kandidati. To že pa tudi zato, ker je še mnogo dobrih in poštenih ljudi, ki bi gotovo volili samostojnega kandidata — toda ker ne morejo brati — so nekam v dvomih. Shoda je treba pravim jaz.

— **Po nepotrebnem se razburja** včerajšnji »Slovenec«, ki nam očita, da smo priobčili prestolni govor tako kot on, ne da bi navedli vir. »Slovenec« bi vendar lahko vedel, da poročila o dopoldanskih dogodkih ne moremo priobčiti v jutranji številki, kakor tudi on ne more poročati o popoldanskih in večernih dogodkih v svoji izdaji dotičnega dneva, torej prej kot se ti dogodki izvršijo. Ravnotako bi »Slovenec« lahko vedel, da je telefon drag, da ga nihče ne bo porabljal brez potrebe in da je v uredništvih čezga sveta ta navada, da se poročevalcu na telefonu pove, da se vesti, ki jo hoče sporočiti, že nahaja v drugih lokalnih listih, da se ne izgublja čas na telefonu in ne zapravlja denar po nepotrebnem. Tako je bilo s prestolnim govorom, ki ga je imel cesar dopoldan in sta imela oba večerna ljubljanska dnevnika o tem poročilo. Zvečer ga je hotel dati tudi naš dunajski poročevalec, pa smo ga opozorili na to, da je poročilo že v večernih listih in smo ga tudi priobčili po »Slovencu«, pri tem smo navedli tudi vir, na način, ki je pri listih običajen. Kaj bi bilo, da je imel cesar svoj govor popoldan, ali zvečer in bi ga »Dan« prvi priobčil v Ljubljani? Ali bi si dal »Slovenec« vseeno drugi dan telefonirati govor z Dunaja? Kaj še! Povzel bi ga po »Dnevnu« samo da on ne bi navedel vira, kakor je pridno ponatiskoval naša izvirna brzojavna poročila o mirovnih pogajanjih, ki so nas veljala lepega denarja, pri tem je bil pa tako nehoteten, da niti enkrat ni navedel vira. »Slovenec« bi torej boljše storil, da je o tej zadevi molčal.

— **Vozno kolo je izgubil — ali morda tudi glavo?** Na Karolinski zemlji št. 36 dobiti je namreč močno zadnje kolo od tovornega voza, in najditelj že teden dni povprašuje za izgubljenjem. Najbrže bo iskati lastnika, kje pod Krimom. Bog ve, kako in v kakšnem stanu je »priural« domu, da ne pride iskat koleso! Morda ga še sedaj glava boli?

— **Umrlj so:** Marija Strajnar, žena batjarja, 27 let. — Franc Marinko, sin kajžarja, 19 let. — Marjan Mohorič, rejenc, 9 mesecev. — Rolanda Ogrinc, hči stolevodle drž. žel., 9 mesecev.

— **V kavarni »Central«** vsak večer koncert. (Glej oglaš.)

— **Bassermann v filmu »Kralji«**, ki se predvaja v kino »Idealu« je umetniški užitek prve vrste. Bassermann igra panodistični del svoje vloge, komedianta zakotnega gledališča s popolno virtuoznostjo v posnemanju poze. Do solz nas pa gane umetnik v posnemanju žalosti. Nenaden grozen strah se mu zrcali v potezih, ko zazna za smrt ljubljanih bitij nato pa kakor z železnost pestjo ob konvulzivnem ihtenju, bolest potare tresoče se truplo na tla. Občinstvo je popolnoma obvladala ta velika in filmu izborno predočena umetnost. Istotako se je občudovala umetnost malega otroka Hanny Raniharidove, tako ima ta film dve senzaciji. Občinstvo je hvaležno ravnatelju kino »Idealu« za tak umetniški užitek. Predvaja se samo danes in jutri vsak dan ob 3., 5., 7., 9. Za šolsko mladino priporočljivo. Cene zvišane za 10 vinarjev.

Roparski umor v Zmincu.

(Izpred ljubljanskega porotnega sodišča.)

Ne daleč od Škofje Loke leži kraj Zminec, kjer se je izvršil dne 12. oktobra t. l. roparski umor, o katerem je »Dan« svoj čas že poročal. Včeraj se je zagovarjal pred tukajšnjim porotnim sodiščem.

Janez Pivk je dvajset let star fant. Doma je iz Nove Oslice pod Kranjem. V svojih mladih letih je imel zelo slabo vzgojo, zato je postal, ko je odrasel, skraja tat, pohajač, pozneje pa lopov in razbojnik. Zaradi teh lepih poklicev je imel že nešteto opravka s sodiščem. Zadnjič je bil kaznovan zaradi tatvine in mariborsko sodišče ga je vzelo pod svoje okrilje. Dne 30. septembra t. l. je prestal svojo kazen. Izpustili so ga iz kaznilnice z 18 K denarja, ki jih je prislužil z delom v zaporu. Janez Pivk je šel nato na Kranjsko, kjer se je potepal brez dela okrog. Iz Maribora je prišel v Ljubljano in od tam se je napotil proti Škofji Loki. Ker je Janezu Pivku pošel denar in ker si ni hotel preskrbeti z delom novega, je sklenil, da postane razbojnik.

Ob deželni cesti blizo omenjene vasi Zminec stoji na samem gostilna Matevža Dolence. Gostilničar sam je popolnoma slep in vsled tega ne sposoben voditi gospodarstvo. Mesto njega je vodila vse poše njegova sestra, omožena Krajnikova. Nji je bilo okrog štirideset let. Poleg omenjene družine je stanovala v hiši tudi starka Ana Dolenc.

To Dolencevo gostilno in nje prebivalce je jako dobro poznal Janez Pivk, ker je skoro vedno vozil leze svojega očeta mimo in se je vedno vstavil pri Dolencevih. Tudi prostore v Dolencevi hiši je Pivk dobro poznal. In dobro je tudi vedel, kje imajo shranjen denar.

Janez Pivk je bil torej brez denarja, kakor smo že zgoraj povedali in sklenil je pridobiti si denar razbojniškim potom. Sklep je dozoril v njegovi glavi. Črn sklep in grozen. Dne 12. oktobra okrog šestih zjutraj — bila je ravno nedelja — je prišel v Zminec. Pod nekim kozolcem je našel sekiro srednje velikosti. Pivk je sekiro pobral. »Ko sem imel sekiro v roki«, tako je Pivk pozneje izpovedal, ko ga je zaslišal preiskovalni sodnik, »me je obšla misel, da grem v Dolencevo gostilno in če dobim gostilničarko samo doma, da jo ubijem, s sekiro in se polasim denarja.«

Nesreča je hotela, da je šel ono nedeljo gostilničar Matevž Dolenc okrog polu 6. ure zjutraj k maši v Škofjo Loko in da je ostala doma gostilničarka sama s svojim stiri letnim sinčkom. Doma je bila sicer tudi 60 letna Ana Dolenc, ki pa je stanovala v sobi pod hišo.

Janez Pivk je stopil v gostilno, in si naročil žganja, katerega je tudi dobil in sicer dve osminki. Tudi nekaj cigaret je zahteval. Ko mu je gostilničarka Marija Krajnikova dala zahtevano, je šla v kuhinjo. Janez Pivk je popil žganje, nato pa je šel v kuhinjo s sekiro v roki. Krajnikova je bila obrnjena s hrbtom proti njemu. Pivk je dvignil sekiro in je z močjo in večkrat mahnil z njeno ostrino po glavi uboge gostilničarke, ki se je zgrudila vsa krvava na tla. Udarci so bili smrtni, iz presekanega lobanje so se pokazali možgani.

Janez Pivk je nato vzel iz omarice okrog 80 K denarja, dve žepni uri in žepno svetilko, nakar je pobegnil proti Škofji Loki in od tam v Kranj. Iz Kranja se je vrnil nazaj v Škofjo Loko, od tam v Ljubljano in iz Ljubljane v Zagorje, kjer ga je dohitela roka pravice.

Janez Pivk je torej izvršil hudo delstvo roparskega umora, vsled česar se je moral včeraj zagovar-

jati pred poroto. Pivk je zločin priznal. Porotniki so vprašanje glede reparskega umora potrdili, nakar je sodišče Janeza Pivka obsodilo na petnajst let težke ječe, ker je izvršil zločin še pred svojimi dvajsetim letom. Morilec je razsodbo mirno sprejel kakor je bil miren tudi pri celi razpravi.

Predsednik senata: dvorni svetnik Paik; votanta: sodna svetnika Persche in Potrato; državni pravdnik: pl. Luschan; zagovornik dr. Svigelj.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKA POLITIKA.

Dunaj, 25. novembra. Optimistično razpoloženje, ki je vladalo v zbornici začetkom seje — je kmalu izgubilo. Upanje, da se bodo Rusini vzdržali motenja zborničnega dela, se ni uresničilo. Rusini, ki so konferirali s Stürghom in Korytowskim so dobili vtis, da vlada še ni pridobila Poljakov za rusinske zahteve, vsled česar so sklenili nadaljevati z obstrukcijo. Poslanec Folis jo je že otvoril s poldrugournim govorom.

DELEGACIJE.

Dunaj, 25. novembra. Danes je na vprašanje Gautscha o Hohenlohevi tržaški odredbi govoril grof Stürgh, ki je izvajal, da se te odredbe ne bodo z vsjo oistrostjo izvajale, temveč se bo dosedanjim italijanskim državljanom — uradnikom omogočilo, da dobe avstrijsko državljanstvo ali pa se jim da daljši odpovedni rok. Nato je mlatil po Berchtoldovi politiki dr. Kramár, ki je izvajal med drugimi tudi, da bi Avstrija ne smela braniti Srbom dohod na Jadransko morje; če bi bila Avstrija to pustila, bi se bila Srbija morala odpovedati Macedoniji. Tako smo pa Srbijo napolnili s sovraštvom. Bolgarije nismo trajno pridobili, Rumunijo pa izgubili. Berchtold bi se moral otresti madjarske politike. Nato je govoril Berchtold.

HRVATSKA POLITIKA.

Budimpešta, 25. nov. Skerlec se je vrnil v Zagreb, da se pogaja s strankami. Pojavile so se težkoče, ki

obstoje v razdelitvi mandatov. Optimizma je prav malo.

AGRARNI NEMIRI NA RUMUNSKEM.

Bukarešt, 25. novembra. V kraju Olt so izbruhnili veliki agrarni nemiri v takšnem obsegu, da je prišlo vojaštvo, ki je rabilo bajonete. Kri je tekla v večih krajih.

BALKAN.

Cetinje, 25. novembra. Srbska črnogorska mejna komisija se sestane v četrtek v Plevlju.

Belgrad, 25. novembra. Tiskovni urad poroča, da so vse vesti o demisiji finančnega ministra brez podlage. Ravno tako so neresnične vesti, ki pravijo, da so oblasti v Bitolju prisilile prebivalstvo, ki je izobesilo inozemske zastave, da jih je umaknilo in da je radi tega francoski in angleški konzul protestiral. To je vse izmišljeno.

PO BITOLJSKI PROSLAVI.

Belgrad, 25. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Iz Bitolja so se vrnili od proslave prve obletnice osvoboditve: ministrski predsednik Pašić, vojni minister gener. Božanović in Jovanović.

ZAMENJAVA VJETNIKOV.

Belgrad, 25. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) »Politika« javlja, da je srbska vlada sklenila izročiti Bolgarski vjete bolgarske četaše v zameno za srbske vjetnike.

Bolgarska vlada je že obveščena o temu potom ruske diplomacije, ki posreduje med srbsko in bolgarsko vlado, dokler se med obema državama ne obnovijo redne diplomatske zveze.

PROFESOR JORGA V BELGRADU.

Belgrad, 25. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Včeraj je bil v dvoru dimer na čast rumunskemu odposlancu profesorju Jorgi, ki je izročil kralju Karadjordjevi zvon, najden v Rumuniji. Danes popoldan je imel prof. Jorga predavanje o vzrokih propada turškega cesarstva v Evropi. »Akademija nauka« ho obdržala na čast prof. Jorgi svojo sejo.

Profesor Jorga je bil odlikovan z redom Sv. Save tretje stopnje.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

1914 ADRESAR 1914

:: za KRANJSKO izide v kratkem. ::

Tozadevna pojasnila daje tiskarna Anton Slatnar v Kamniku.

FRAN KRAIGHER
krojaški mojster
Gospeska ulica šte. 5

se priporoča slavnemu občinstvu za naročila vsakovrstnih oblek po meri. — Inozemskega in domačega blaga veeno na izbero. — Sprejema tudi izdelovanje oblek in popravila. — Cene zmerne. — Izdeluje vsakovrstne svetovno znane gume iz svil in blaga, trpežne tudi za eksport po morju.

POZOR! 10 krasnih predmetov K 3-95 i. s. 1 krasna prima pozlačena, 36 ur

natančno idoča ura, najnovejša pariška oblika, z 3letno garancijo, 1 prima pozlačena verižica, najnovejša oblika, 1 prstan za gospode in 1 prstan za dame, amerik pozlačen double, 2 uhana pozlačena z kameni, 2 mansetna gumba, novejša moderna oblika, amerikan. double patent, 1 broška in 1 kravatna igla, najnovejša oblika, prima pozlačena. — Vsi predmeti so od 18. kar. zlata neločljivi in etanejo skupno K 3-95, po povzetju od

G. SEIDEL, Krakau (Cest.) Miodowa 15.

Pri naročilu 2 garnitur, t. j. 20 predmetov, se priloži krasna damska verižica amerik. double. Zajedno razpošiljam 1 kos 14. kar. zlati prstan, zajamčeno za gospode ali dame, najnovejša oblika, z dijamantnim kamnom obrobljen za K 4-50 — 3 kosi K 12-50. Zamenjava dovoljena, tudi denar nazaj.

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravih rastlin, kateri izborna upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Edna posebnost likerja je Zdravnik želodca

Krojaštvo
Ivan Kersnič
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 32, I. nadstr. nad kavarno „Avstrija“

se priporoča slav. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek po najnovejši modi. Solidno delo, zmerne nizke cene, znano pohvalna postrežba. — Popravila se hitro in ceno izvršujejo.

Del. glavica: 8,000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Poslovalnica „Prve ces. kr. avstrijske državne razredne loterije

Mali oglasi.

Izurjene likarice se sprejmejo v tovarni perila, ponudbe na Edmund Kotzbek v Kranju. 1151-3.

Spretni akviziterji

za inserate se takoj sprejmejo proti visoki proviziji. Pojasnila daje Miro Kamenšek - - Ljubljana, Prule 4. od 1-2. popoldne.

Učenec ali učenka se sprejme takoj

M. Lilek, specer. trgovina, Spodnja Šiška.

Naznanilo.

P. n. občinstvu vljudo naznanjam, da prodajam v Ljubljani edino samo jaz

kočevski premog

in sicer na drobno 50 kg K 1-20, na debelo K 1-12. Opetovano se je že pripetilo, da so razni agenti ponujali strankam kočevski premog pod pretvezo, da so v moji službi. Zato izjavljam, da nima nihče pravice sprejemati zame naročil. V zalogi imam vedno tudi trčevski premog.

Za obila naročila se priporoča s spoštovanjem

H. Strupi, Žabjek šte. 11
edina prodaja kočevskega premoga.

Kavarna „Central“.

Vsak večer

KONCERT

elitnega damskega orkestra.

Odprto vso noč! Vstop prost!

Prednaznanilo.

Z dnem 1. decembra t. l. zopetni nastop priljubljenega „Original The Weihing's Ensemble“.

Večeri smeja.

FR. P. ZAJEC

Ljubljana, Stari trg št. 9

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Daljnogled, toplomer, in zrakomere vseh vrst. Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo za stonj in poštne prosto.

Moderci v vseh modernih oblikah,

moderčki, potrebščine za moderce,

= rokavice, parfumerija, nogavice, =

moderne ulasnice, brožke, igle za klobuke, pajčolani, torbice itd. vse v največji izbiri v modni trgovini za dame

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Radi pozne sezije prodajam vse v moji zalogi se nahajajoče blago, kakor

klobuke, čepice, potrebščine

za modistinje

po znižani ceni

MINKA HORVAT, modistinja,

Ljubljana, Stari trg šte. 21.

Damski paletoji

v vsakovrstnih barvah, 130 cm dolgi, najmodernejših fason od K 14— naprej.

= Raglani za gospode =

najboljše izdeljave od K 20— naprej.

Paletoji za deklice in dečke

najnovejših vzorcev od K 10— naprej.

Največjo zalogo konfekcije za dame, deklice in gospode po priznani nizkih cenah priporoča

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

= Kje dobite =

najlinejši medicinski konjak, rum za čaj, šampanjec, Malago, Vermouth, Marsala, pristni kranjski brinjevec, slivovec; dalje Altwater, Vlahov, Maraschino, Fernet Branca in poleg tega še najboljše grenčice, kakor Campari-jevo, Pelinkovac. „FLORIJAN“, kakor tudi vse raznovrstne likerje, katere so

najboljše pijače?

Edino le pri

Antonu Turku

Trst, ulica Carlo Ghega šte. 10 (vogal : : : : ulice C. Ritmeyer) : : : :

Dobiti je tudi :: Brezalkoholne pijače

kakor so: Mareličar, Jagodčnik, Limet, Hruškovec in Jabolčnik, popolnoma brez alkohola in po najnižjih cenah, in sicer po 48 stot liter. — Na željo je dobili tudi na debelo.

Edina in največja zaloga v Trstu: Dalmatinskega tropinoveca. — Razpošilja tudi na dom, in sicer v Trstu franko, a na deželo pp poštnem povzetju.

Najboljša pijača grenčica	Najfinejši dalmatinski
∴ Florijan ∴	Tropinovec
Najboljša pijača grenčica	Liter - Kron 1-60 - Liter

Rez. fond nad K 1,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Poslovalnica „Prve ces. kr. avstrijske državne razredne loterije